

FEN VE EDEBİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNE VERİLEN FORMASYON HAKKINA EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN BAKIŞI

Faculty of Education Students'views to Formation Right Given to Faculty
of Science and Letters Students

Yrd.Doç.Dr. Ercan KAYA*
Yasemin HARURLOĞLU**
Sevtap KESER***
Ayten HOROZ***

ÖZET

Bu çalışma Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'nde yapılmıştır. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerine formasyon hakkı verilmesine karşı tutumlarını ölçmek ve haklarını nasıl aramak istediklerini tespit amacıyla yapılmıştır. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi 2009-2010 öğretim yılı güz döneminde, 4 farklı anabilim dalında (Biyoloji, Matematik, Tarih ve Coğrafya) öğrenim gören 167 birinci sınıf ve 159 son sınıf öğrencisine anket uygulanmıştır. Verilerin elde edilmesinde çeşitli mülakatlar sonucu geliştirilen ve güvenilirlik çalışması yapılan anket uygulanmıştır. Elde edilen verilere göre, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 97,9'u Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen pedagojik formasyon hakkıyla kendilerine haksızlık yapıldığını düşünmektedir. % 98,2'si Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden daha yüksek puan almalarına rağmen, aynı hakka sahip olmalarından ; % 93,3'ü ise üniversite sınavında elediği öğrencilerin KPSS'de öğretmen adayı olarak karşısına çıkmalarından rahatsızlık duymaktadırlar. Öğrencilerin % 78,8'i özellikle Eğitim Fakültesini kazanmak için Fen veya Edebiyat Fakültesini tercih etmediklerini dolayısıyla da kendi memleketlerinden başka şehirlere gitmek zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumun kendilerini maddi açıdan zorladığını söyleyen öğrencilerin oranı % 80,1'dir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Fakültesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi, Formasyon hakkı, Erzurum

* Yrd. Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, OFMA/Biyoloji Eğitimi ABD., Erzurum.

** Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

*** Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ABSTRACT

This study has been done to measure the Faculty of Education students' attitudes towards giving formation right to the Faculty of Science and Letters students and to determine how they want to look for their rights. For this aim, a questionnaire done its reability study and developed by several interviwes was applied to 167 first class and 159 senior class students studying at 4 different main disciplines (Biology, Mathematics, History, Geography) of Kazım Karabekir Education Faculty at Atatürk University in 2009-2010 academic year in fall semester. According to data, 97,9 % of Faculty of Education students think an injustice has been done them by giving formation right to Faculty of Science and Letters students. 98,2 % students are annoyed having the same rights despite receiving higher score than Faculty of Science and Letters students and 93,3 % ones are annoyed that the students whom they eliminated in university exam, get in their face in KPSS as teacher candidate.

Key Words: Faculty of Education, Faculty of Science and Letters, Formation Right, Erzurum.

GİRİŞ

Bir reform girişiminin farklı kesimlerde bıraktığı izlenimler aynı değildir. Çünkü bu girişiminden farklı kesimler farklı biçimlerde olumlu veya olumsuz etkilenebilirler (Şimşek, 2005). Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen formasyon hakkı ile yeni bir reform girişiminde bulunulmuş ve bu girişimden Eğitim Fakülteleri olumsuz etkilenmiştir.

Eskiden beri yaygın bir kanaat olarak bilinmektedir ki; öğretmen yetiştirme görevi Eğitim Fakültelerinin, farklı alanlarda bilim adamı yetiştirme görevi ise Fen ve Edebiyat Fakülteleri'nindir. Ancak son zamanlarda yapılan çalışmalarla bu uygulamanın önü kapatılmaya ve roller değiştirilmeye çalışılmaktadır. Görünen o ki; öğretmen yetiştirme eğitim sistemimizin en öncelikli çözüm bekleyen sorun alanlarından birisi olmuştur ve olmaya devam etmektedir (Üstüner, 2004). Aynı zamanda hemen her toplumda, yeni kuşakların toplumsal gereksinimler ve hedefler doğrultusunda toplumsallaştırılmasından ve dolayısıyla toplumla bütünleştirilmesinden eğitim sisteminin en temel ögesi olan öğretmen sorumludur (Aslan, 2003).

Bir öğretmende bulunması gereken üç alan kavramı, mükemmel öğretmen tanımını da ortaya koyar. Bunlardan birincisi, alan bilgisi yani öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmaktır. İkincisi, öğretmenlik bilgisi yani öğretmenin iyi bir öğretici ve eğitici bilgisi ile donatılmasıdır. Üçüncüsü genel kültür bilgisi yani bir öğretmenin aktüaliteden, dünya ve Türkiye'de olup bitenden haberdar olabilecek bir aydın gözlüğüne sahip olmasıdır (DPT, 2000).

Öğretmen; bir eğitim sisteminin en önemli öğelerinden biridir. Sistemi oluşturan bütün öğelerin, yetiştirilecek öğrencilerin daha yaratıcı ve verimli olması için niteliklerinin artırılması gereklidir. Bu nedenle daha nitelikli öğretmene, daha çağdaş öğretim programlarına, daha uygun ortamlara, daha kaliteli yönetime ve daha istekli öğrencilere gereksinim vardır. Sistemin her bir parçası süreci ve sonucu etkiler; birimin eksikliği verimi düşürür. Eğitim sisteminin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar çok yönlü düşünülmelidir (İlhan, 2004).

Öğretmenin üniversitede yetişmesi fikri yeni değildir. Cumhuriyetten beri öğretmenin yetiştirilmesi hakkında çeşitli fikirler ileri sürülmüştür (Duman, 1991).

1946'da toplanan 3. Milli Eğitim Şurasında Öğretmen Üniversitesi kurulmasının önerildiğini; 1949' da toplanan Dördüncü Milli Eğitim Şurasında ortaokul ve lise öğretmenliğinin kariyer haline getirilmesinin istendiğini; 1950' li yılların sonları ile 1960' lı yılların başlarında yapılan Milli Eğitim Komisyonu, Milli Eğitim Planlama Kurulu ve Yedinci Milli Eğitim Şurası çalışmalarında, Yüksek Öğretmen Okullarının Eğitim Fakültesi; Eğitim Enstitülerinin de Eğitim Akademileri adlarıyla akademik bir yapı ve işleyişe kavuşturulmak istenmiştir. Yine o yıllarda eğitimci Hıfzırahman Raşit Öymen de bir yazısında öğretmen yetiştirmek üzere Eğitim Fakültelerinin kurulmasını isteyerek; bunun gerekçesini ve sağlayacağı yararları şöyle açıklamaktadır.

- ✓ Öğretmenliği şimdiki seviyesinin üstüne çıkarmak gerekir.
- ✓ Öğretmenler tek kaynaktan ve aynı ortamda yetişmelidir.

- ✓ Üniversiteler hayata ve meslek eğitimine daha faal katılmalıdır.
- ✓ Sadece pratik bir bilgi gibi görünen pedagojiye ilmi bir istikamet verilmelidir.

1960'lı yıllarda üniversitelerde bir tek pedagoji dersiyle öğretmenlik formasyonu verilirken, giderek eğitim bölümleri ya da eğitim fakülteleri açılması gündeme gelmiş; Ankara Üniversitesi'nde 1965'te Eğitim Fakültesi, değişik yıllarda da Orta Doğu, Hacettepe ve Boğaziçi Üniversitelerinde Eğitim Bölümleri açılmış, eğitimde lisansüstü programlar başlatılmıştır (Duman, 1991).

Bu yıllardan itibaren öğretmen yetiştiren okulların ihtiyaca cevap vermemesi nedeniyle çeşitli dönemlerde, öğretmen ihtiyacı bazı fakültelerin öğrencilerine formasyon verilerek giderilmeye çalışılmıştır. 1998 yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılıp güçlendirilmesiyle, öğretmen yetiştirme hakkı tamamen eğitim fakültelerine bırakılmıştır. Ancak son zamanlarda öğretmen eğitimi, formasyon eğitimine indirgenmeye çalışılmaktadır. YÖK Genel Kurulunun, 27 Ağustos 2009 tarihli toplantısında, Fen-edebiyat fakültelerinde okuyan öğrencilere, lisans eğitimleri sırasında pedagojik formasyon yapma hakkı verilmiştir. Şimdilik pilot olarak bazı fakültelele tanınan bu hakkın zamanla genelleştirilmesi kaçınılmazdır. Bu kararla, Fen-edebiyat ve bir anlamda İlahiyat fakülteleri, öğretmen yetiştirmede eğitim fakültelerine alternatif fakülteler haline dönüştürülmüş, beş yılda kazanılan branş öğretmenliği, 24 kredilik formasyon eğitimine indirgenmiştir (Eşme, 2010). Hâlbuki Milli Eğitim temel kanunu 43. Madde de "Öğretmenlik devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir" ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla öğretmenlik mesleğinin özel eğitim gerektirdiği açıktır.

Bu çalışma ile Eğitim Fakültesi öğrencilerinin Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen formasyon hakkına verdikleri tepkinin boyutu tespit edilmek istenmiş ve öğrencilerin bakış açıları, çözüm önerileri ve öğretmen niteliği açısından görüşleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme:

Araştırmanın evrenini Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencileri, örneklemini ise aynı fakültenin 4 farklı anabilim dalında (Biyoloji, Matematik, Tarih ve Coğrafya) öğrenim gören 167 birinci sınıf ve 159 son sınıf öğrencisine olmak üzere toplam 326 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları:

Verilerin elde edilmesinde öğrencilerle çeşitli mülakatlar yapılmış ve mülakatlarda "Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen formasyon hakkını nasıl karşılıyorsunuz?" sorusuna verilen cevapların yazılı olarak alınması ve bunların gruplandırılmasıyla anket geliştirilmiştir. Geliştirilen anket farklı bir öğrenci grubuna uygulanarak güvenilirlik çalışması yapılmıştır ve yukarıda belirtilen örnekleme uygulanmıştır. Anket "evet, kısmen,

hayır" şeklinde 21 kapalı uçlu soru ve 1'i açık uçlu olmak üzere 2 klasik sorudan oluşmaktadır. Klasik sorular şunlardır:

- Tekrar üniversite sınavına girip tercih yapsaydınız Eğitim Fakültesini mi; yoksa Fen veya Edebiyat Fakültelerinden birini mi tercih ederdiniz?
- Hakkınızı hangi yollardan aramak istersiniz? Şeklindedir.

Araştırmanın İstatistiksel Yöntemleri:

Araştırma sonunda elde edilen bulguların analizinde SPSS 16.0 bilgisayar paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans yüzde oranlarından yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Fen ve edebiyat fakültesi öğrencilerine verilen formasyon hakkına, eğitim fakültesi öğrencilerinin bakış açılarını tespit etmek amacıyla, fen ve sosyal alanları da temsil edecek şekilde 4 farklı anabilim dalında (Biyoloji, Matematik, Tarih ve Coğrafya) öğrenim gören 167 birinci sınıf ve 159 son sınıf olmak üzere toplam 326 öğretmen adayına anket uygulanmıştır (Tablo 1). Bu durumdan tüm eğitim fakültesi öğrencileri etkilense de en kritik etkilenen öğrenci grubunun birinci sınıf ve son sınıf öğrencileri olduğu düşünülerek bu gruplara anket uygulanmıştır.

Tablo 1. Ankete katılan öğrencilerin sınıf ve bölüm açısından dağılımı

Sınıf	Bölümler			
	BIYOLOJİ	MATEMATİK	TARİH	COĞRAFYA
1	47	32	40	48
5	34	28	43	54

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular Tablo 2'de verilmiştir. Bu sonuçlar incelendiğinde konu hakkında son derece dikkat çekici veriler elde edildiği görülecektir.

Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen pedagojik formasyondan Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 97,9'u kendilerine haksızlık yapıldığını ifade etmektedir. Bu şekilde düşüncelerindeki nedenin, daha yüksek puan alarak Eğitim Fakültesine gelmeleri, sadece öğretmen olmak amacıyla gelmiş olmaları ve 5 yıllık öğrenim görececek olmalarının olabileceği düşünülmektedir. Aynı zamanda Eğitim Fakülteleri'nin sahip oldukları haklara hatta daha da fazlasına Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin sahip olması öğrencileri bu şekilde düşünmeye sevk etmiş olabilir.

Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri 4 yılda hem bölüm hem de eğitim diploması alabilirken, Eğitim Fakültesi öğrencileri 5 yılda bu hakkı elde edebilmektedir. Bu durum Eğitim Fakültesine gelen öğrencilerin % 67,5'inin pişman olmasındaki etkenlerden biri olarak düşünülmektedir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 78,8'i özellikle Fen ya da Edebiyat Fakültesi yerine Eğitim Fakültesi öğrencisi olmak için kendi memleketlerini tercih etmemiş, başka şehirlere gitmişlerdir. Bu durumun kendilerini maddi açıdan zorladığını ifade edenlerin

oranı % 80,1 dir. Diğer yandan ÖSS den aldığı puan Fen ya da Edebiyat Fakültelerine girebilmek için yeterli olduğu halde Eğitim Fakültelerine girebilmek için sınava tekrar hazırlanan ve Eğitim Fakültesini kazanan öğrencilerin oranı % 52,8 dir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 81,9 'u Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen bu hakla, Eğitim Fakültelerinin puanının düşeceğine inanmaktadır. Çünkü Fen ve Edebiyat Fakülteleri daha fazla hakka sahip olacaklardır. Bu duruma paralel olarak Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 81,6'sı öğretmen kalitesinin düşebileceğini ve dolayısıyla öğrenci kalitesinin düşebileceğini ve % 58,9'u ise ÖSS de sıfır alan öğrenci sayısının artacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 98,2'si Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden daha yüksek puan almalarına rağmen, her iki fakülteye de öğretmenlik hakkı verilmesinden rahatsızlık duymaktadır. Bununla birlikte ÖSS'de 30-40 puan gibi bir farkın olmasına karşın bu farkın formasyon ile ortadan kaldırılmasının Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 96,3'ünü rahatsız etmektedir.

Eğitim Fakültesi öğrencileri üniversiteye yerleştirilirken milyonlarca kişiyi elemektedir. Ancak öğrencilerin % 93,3'ü elediği bu öğrencilerin KPSS'de öğretmen adayı olarak karşılına çıkmalarından rahatsızlık duymaktadır. Sınırlı öğretmen kontenjanları bu rahatsızlığın nedeni olarak düşünülebilir. Zaten Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 93,6'sı Fen ve Edebiyat Fakültelerine öğretmenlik hakkı verilmesinin kendi öğretmenlik atamalarını daha da zorlaştıracağını düşünmektedir. Yeterince işsiz öğretmen adayı varken, bir de Fen ve Edebiyat Fakültelerine öğretmenlik hakkının verilmesi bu şekilde düşüncelerinde etkili olabilir. Bu yüzden Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 94,2'si öğretmenlik atamalarında Eğitim Fakültesi öğrencilerine öncelik tanınmasını ya da ek puan verilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 92,3'ü Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerine verilen yan dal imkânlarının; % 85'i ise iş imkânlarının kendilerine de verilmesini istemektedir. Bu hakları istemelerinin nedeni öğretmen atamalarının zorluğu ve diğer alanlarda da iş imkânı bulabilme isteğinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 2. Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ankete Verdikleri Cevapların Yüzde Analizi

SORULAR		EVET	KISMEN	HA YIR
		%	%	%
1	Verilen pedagojik hakla Eğitim Fakültelerine haksızlık yapıldığını düşünüyor musunuz?	97,9	1,5	0,6
2	Eğitim Fakültesine gelirken daha yüksek puan almanıza rağmen her iki fakülteye de öğretmenlik hakkı verilmesi sizi rahatsız ediyor mu?	98,2	0,9	0,9
3	Eğitim Fakülteleri ile Fen ve Edebiyat Fakülteleri arasında ÖSS'de 30-40 puan gibi bir farkın olmasına karşın, bu farkın formasyon ile ortadan kaldırılması sizi rahatsız ediyor mu?	96,3	2,1	1,5

4	ÖSS'de ellediğiniz öğrencilerin KPSS'de öğretmen adayı olarak karşınıza çıkmasından rahatsızlık duyuyor musunuz?	93,3	4,0	2,8
5	Bu durumlardan sonra Eğitim Fakültesine geldiğimize pişman mısınız?	67,5	20,2	12,3
6	Eğitim Fakültelerinin 4 yıla indirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	89,0	4,3	6,7
7	Eğitim Fakültelerinin mağduriyetinin önlenmesi için eğitim süresinin 5 yıldan 4 yıla indirilmesi yeterli olur mu?	15,3	26,7	58,0
8	Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerine sunulan iş imkânlarının Eğitim Fakültesi öğrencilerine de verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	85,0	7,7	7,4
9	Fen ve Edebiyat Fakültelerine verilen yan dal gibi imkânların eğitim fakültelerine de verilmesini ister misiniz?	92,3	4,9	2,8
10	Öğretmenlik atamalarında Eğitim Fakültesi öğrencilerine öncelik tanınmasını ya da ek puan verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	94,2	4,0	1,8
11	Eğitim Fakültesi öğrencilerinin alan derslerinde Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden daha başarılı olduğunu düşünüyor musunuz?	73,9	19,9	6,1
12	Fen ve Edebiyat Fakültelerine tanınan formasyon hakkı ile sizce öğretmen kalitesi düşer mi?	81,6	14,7	3,7
13	Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmen olması ile üniversite giriş sınavlarında 0 alan öğrenci sayısının artacağını düşünüyor musunuz?	58,9	23,3	17,8
14	Fen ve Edebiyat Fakültelerine tanınan formasyon hakkı ile Eğitim Fakültelerinin puanlarının düşeceğini düşünüyor musunuz?	81,9	10,1	8,0
15	ÖSS puanınız Fen ve Edebiyat Fakültelerine yeterli olduğu halde Eğitim Fakültelerine girebilmek için sınava tekrar hazırlandınız mı?	52,8	0,9	46,3
16	Kendi memleketinizde Fen ve Edebiyat Fakültelerine puanınız yeterken sırf Eğitim Fakültesi olsun diye şehir dışını tercih ettiniz mi?	78,8	1,2	19,9
17	Bu durum maddi açıdan sizi zorladı mı?	80,1	10,7	9,2
18	Fen ve Edebiyat Fakültelerine öğretmenlik hakkı verilmesinin, sizin öğretmenlik atamalarınızı daha da zorlaştıracağını düşünüyor musunuz?	93,6	4,9	1,5
19	Fen veya Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin eğitim dersleri için yatırdığı harç parası 60 TL olduğu halde, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yatırdığı harç parasının 170 TL olması sizi rahatsız ediyor mu?	94,2	4,3	1,5
20	Eğitim Fakülteleri ile Fen ve Edebiyat Fakültelerinin birleştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?	8,0	5,8	86,2
21	Fen ve Edebiyat Fakültelerine tanınan formasyon hakkının iptal edilmesini istiyor musunuz?	94,5	3,1	2,5
22	Tekrar üniversite sınavına girip tercih yapsaydınız Eğitim Fakültesini mi; yoksa Fen veya Edebiyat Fakültelerinden birini mi tercih ederdiniz? Eğitim Fakültesi (% 43,6) Fen veya Edebiyat Fakültesi (% 56,4)			

Fen ve Edebiyat Fakültelerinden mezun olan öğrenciler 4 yılda, Eğitim Fakültesi öğrencileri ise 5 yılda öğretmen olabilmektedir. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 89'u öğrenim sürelerinin 4 yıla indirilmesini istemektedir. Öğrenim süresi 4 yıla inerse bile mağduriyetin giderilmesinde yeterli olamayacağını söyleyen öğrencilerin oranı % 58'dir.

Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin eğitim için yatırdığı öğrenim harç parasının, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yatırdığı harç parasının yarısından daha az olması

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 94,2'sini rahatsız etmektedir. Bu rahatsızlığın nedeni ise öğrenim sürelerinin 1 yıl fazla olması ve bu durumun maddi açıdan hem kendilerini hem de ailelerini zorlaması olabilir.

“Eğitim Fakülteleri ile Fen ve Edebiyat Fakültelerinin birleştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 86,2'si hayır cevabını vermiştir. Kendilerinin daha yüksek puanla gelmeleri, daha başarılı olduklarını düşünmeleri verilen cevabın nedeni şeklinde yorumlanabilir. Çünkü Eğitim Fakültesi öğrencilerine “Alan derslerinde Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden daha başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?” sorusuna % 73,9'u evet cevabını vermiştir. Bu bulguyu, Senemoğlu ve Özçelik (1989) tarafından yapılan “öğretmen adaylarına ‘öğretmenlik bilgisi’ kazandırma bakımından fen-edebiyat fakülteleri ile eğitim fakültelerinin etkililiği” adlı araştırma sonucunda elde edilen “eğitim fakültelerinin daha başarılı olduğu” verisi desteklemektedir.

Fen ve Edebiyat Fakültelerine tanınan formasyon hakkının, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 94,5'i tarafından iptal edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Hatta bu öğrencilerin % 56,4'ü tekrar üniversite sınavlarına girip tercih yapmaları durumunda Fen ve Edebiyat Fakültelerinden birini tercih edeceklerini ifade etmektedirler. Böyle düşünmelerindeki nedenin daha fazla puan alıp Eğitim Fakültelerine yerleşmelerine rağmen Fen ve Edebiyat Fakültelerinin daha fazla haklara sahip olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bir ülkede öğretmenliğin meslek oluşu, devletin öğretmen için yetiştirme ve çalışma ölçüleri koymasıyla olmaktadır. 1982 yılında yürürlüğe giren 2547 sayılı yasa gereğince hizmet öncesi öğretmen yetiştirme işlevi tamamıyla üniversitelerin Eğitim Fakültelerine verilmiştir (Bursalıoğlu,1994).

Milli Eğitim Bakanlığı, yasal metinlerde, öğretmenliği bir “uzmanlık” mesleği olarak tanımlamış, fakat doğru olan bu görüş kâğıt üzerinde kalmış, Bakanlık bu mesleğin “uzmanlık” değil , “herkesin yapabileceği bir iş” olduğunu gösteren politikalar izlemiştir (Üstüner, 2004). Bu politikalardan biri de 2009 yılında Fen ve Edebiyat Fakültelerine 4 yıllık kendi öğrenim sürelerinin yanında verilen formasyon hakkıdır.

Eğitim olgusunun birbirleriyle devamlı etkileşimde bulunan üç temel ögesi bulunmaktadır. Bu üç temel öge öğrenci, öğretmen ve program olarak adlandırılmaktadır. Bir eğitim sisteminin etkililiği ve verimliliği bu üç öğenin belirli bir hedefe doğru bir uyum içerisinde ilerlemesine bağlıdır. Bu öğelerin herhangi birinde meydana gelebilecek bir bozukluk, zayıflık, verimsizlik veya yanlış işleyiş bütün bir sistemin verimliliğini düşürecektir (Karagözoğlu vd, 1995).

Öğretmenlerin eğitim ve öğretim üzerinde tartışılmayacak etkisi düşünüldüğünde nitelikli öğretmen sayısının artması için uzun yıllar içerisinde edindiği tecrübesiyle sadece Eğitim Fakültelerinin öğretmen yetiştirme işini yapması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Eğitim Fakültesi öğrencilerine son olarak sorulan "Hakkınızı hangi yollardan aramak istersiniz?" sorusuna cevap veren öğrencilerin hemen hemen tamamı haklarını hukuki yollardan, maddi ve manevi tazminat davası açarak aramak istediklerini belirtmişlerdir. Bu da öğrencilerin sosyal düzeyini göstermesi ve kanunlara saygılı davranmaları açısından manidardır.

Elde edilen bir başka veriye göre ise Eğitim Fakültesi öğrencilerinin % 67,5'i Eğitim Fakültesine geldikleri için pişman olduklarını söylemektedir. Aşağıdaki karşılaştırmalar da Eğitim Fakültesi öğrencilerinin neden pişman olduklarına dayanak gösterilebilir.

Fen ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri; Eğitim Fakültesi öğrencilerinden daha düşük puanla bu bölümlere gelmelerine rağmen;

- ✓ 4 yılda öğretmenlik ve bölüm diploması alabilmekte,
- ✓ 4 yılda 2 diploma ile mezun olabilmekte,
- ✓ Yan dal yapabilmekte,
- ✓ Eğitim dersleri için az bir miktar harç parası ödemekte,
- ✓ Öğretmenlik ve bölüm atamaları için KPSS'ye girebilmektedirler.

Sonuç itibarıyla, toplum olarak ülkemizin geleceği için öğretmenlik mesleğine gereken önemin verilmesi, üniversite mezunu olan herkesin öğretmenlik yapamayacağı bilinmesi gerekir. Göz ardı edilmemesi gereken önemli bir nokta; iyi ve nitelikli öğretmen için yetenekli adaylar gerektirir.

Öğretmenlik mesleği kendine özgü ilke, yöntem ve uygulamaları olan profesyonel bir meslek alanıdır. Öğretmenlik mesleği, meslek eğitiminin verildiği yer olan Eğitim Fakültelerinde kazandırılmalıdır.

Hem liselere nitelikli dal öğretmeni yetiştirme, hem de üniversitelere öğretim üyesi ve bilim adamı yetiştirme bakımından kendini kanıtlamış olan yüksek öğretmen okulu modeli üzerinde durulmalıdır.

Şunu çok iyi bilelim ki, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar, o zamanki yoksulluklar ve yoksulluklar içinde bile öğretmen niteliği üzerinde ısrarla durmuşlardır (Kavcar, 2009).

Büyük Önder Atatürk'ün şu sözleri asla unutulmamalıdır: "Öğretmenler, yeni nesil Cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcileri; sizler yetiştireceksiniz. Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin değeri, sizin maharetiniz ve fedakârlığınız derecesiyle orantılı olacaktır. Cumhuriyet fikren, ilmen, fennen kuvvetli ve yüksek seviyeli karakter ister. Yeni nesil bu vasıf ve kabiliyetle yetiştirmek sizin elinizdedir. Sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır. Hiçbir zaman hatırmızdan çıkmasın ki, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister". Kaliteli bir eğitim sistemi için kaliteli öğretmenler yetiştirilmelidir. Kaliteli öğretmenleri de yalnızca mesleki donanıma sahip eğitimciler yetiştirebilir.

KAYNAKÇA

- Aslan, A. (2003, Mayıs). “Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmalarına İlişkin Bir Değerlendirme”. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6 (9): 23-37.
- Bursalıoğlu, Z. (1994). “Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış”. PEGEM Akademi Yayıncılık, 9, Ankara.
- DPT, (2000). Yükseköğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. DPT:2534, ÖİK:550, Ankara.
- Duman, T. (1991). Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, s:190.
- Eşme, İ. (2010). “ Öğretmen Eğitiminde Nereye?”. http://www.pegem.net/akademi/yazdir_haber.aspx?hid=780
- İlhan, A., Ç. (2004, Aralık). “21.Yüzyılda Öğretmen Yeterlikleri”, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 5 (58).
- Karagözoğlu, G., Arıcı, H., Bülbül, S. ve Çoker, N. (1995). “Türkiye’de Öğretmen Eğitim Politikaları ve Modelleri” Avrupa Konseyi Ülkeleri Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Modelleri Toplantısı. Milli Eğitim Basımevi Yayın No: 3, Ankara, 209-222.
- Kavcar, C. (2009, Şubat). “Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması”. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Fizik Bölümü Etkinlikleri. http://physics.comu.edu.tr/etkinlikler/eg_yoo_d/bildiriler/cahit_kavcar.doc
- Senemoğlu, N. ve Özçelik, D., A. (1989). “Öğretmen adaylarına ‘öğretmenlik bilgisi’ kazandırma bakımından fen-edebiyat fakülteleri ile eğitim fakültelerinin etkililiği”. Çağdaş Eğitim Dergisi, 142, 18-21.
- Şimşek, H. (2005, Mayıs). “Eğitimde Reform ve Değişim Kararlılığı”. Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanmanın Getirdiği Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Üstüner, M. (2004), “Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları”. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (7).